



Horace Satires

**Satires 1.1 lines 1-12, 28-100, 1.3 lines 25-75,
2.2 lines 1-30, 70-111**

Satire 1.1

qui fit, Maecenas, ut nemo, quam sibi sortem

seu ratio dederit seu fors obiecerit, illa

contentus vivat, laudet diversa sequentes?

‘o fortunati mercatores!’ gravis annis

miles ait, multo iam fractus membra labore.

5

contra mercator, navem iactantibus Austris,

‘militia est potior. quid enim? concurritur: horae

momento cita mors venit aut victoria laeta.’

agricolam laudat iuris legumque peritus,



sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.

10

ille, datis vadibus qui rure extractus in urbem est,

solos felices viventes clamat in urbe.

13–27: If God were to let them change their lives as they say they would like, they would refuse, and God would be right to be angry with them. Horace says that he is happy to use humour to make his points more palatable, like teachers offering biscuits to pupils.

ille gravem duro terram qui vertit aratro,

perfidus hic caupo, miles nautaeque per omne

audaces mare qui currunt, hac mente laborem

30

sese ferre, senes ut in otia tuta recedant,

aiunt, cum sibi sint congesta cibaria: sicut

parvula – nam exemplo est – magni formica laboris

ore trahit quodcumque potest atque addit acervo

quem struit, haud ignara ac non incauta futuri. 35

quae, simul inversum contristat Aquarius annum,

non usquam prorepit et illis utitur ante

quaesitis sapiens; cum te neque fervidus aestus

demoveat lucro, neque hiems, ignis, mare, ferrum,

nil obstet tibi dum ne sit te ditior alter. 40

quid iuvat immensum te argenti pondus et auri

furtim defossa timidum deponere terra?

‘quod si comminus vilem redigatur ad assem.’

at ni id fit, quid habet pulchri constructus acervus?

milia frumenti tua triverit area centum, 45



non tuus hoc capiet venter plus ac meus: ut si

reticulum panis venales inter onusto

forte vehas umero, nihilo plus accipias quam

qui nil portarit. vel dic quid referat intra

naturae fines viventi, iugera centum an 50

mille aret? ‘at suave est ex magno tollere acervo.’

dum ex parvo nobis tantundem haurire relinquas,

cur tua plus laudes cumeris granaria nostris?

ut tibi si sit opus liquidi non amplius urna

vel cyatho, et dicas ‘magno de flumine mallem 55

quam ex hoc fonticulo tantundem sumere.’ eo fit

plenior ut si quos delectet copia iusto,



cum ripa simul avulsos ferat Aufidus acer.

at qui tantuli eget quanto est opus, is neque limo

turbatam haurit aquam, neque vitam amittit in undis. 60

at bona pars hominum decepta cupidine falso

‘nil satis est’ inquit, ‘quia tanti quantum habeas sis.’

quid facias illi? iubeas miserum esse, libenter

quatenus id facit: ut quidam memoratur Athenis

sordidus ac dives, populi contemnere voces 65

sic solitus: ‘populus me sibilat; at mihi plundo

ipse domi, simul ac nummos contemplor in arca.’

Tantalus a labris sitiens fugientia captat

flumina – quid rides? mutato nomine de te



fabula narratur; congestis undique saccis 70

indormis inhians et tamquam parcere sacris

cogeris aut pictis tamquam gaudere tabellis.

nescis quo valeat nummus, quem praebeat usum?

panis ematur, holus, vini sextarius, adde

quis humana sibi doleat natura negatis. 75

an vigilare metu exanimem, noctesque diesque

formidare malos fures, incendia, servos,

ne te compilent fugientes, hoc iuvat? horum

semper ego optarim pauperrimus esse bonorum.

'at si condoluit temptatum frigore corpus 80

aut alius casus lecto te adfixit, habes qui



adsideat, fomenta paret, medicum roget ut te

suscitet ac reddit gnatis carisque propinquis.'

non uxor salvum te vult, non filius; omnes

vicini oderunt, noti, pueri atque puellae.

85

miraris, cum tu argento post omnia ponas,

si nemo praestet quem non merearis amorem?

an si cognatos, nullo natura labore

quos tibi dat, retinere velis servareque amicos,

infelix operam perdas, ut si quis asellum

90

in Campo doceat parentem currere frenis?

denique sit finis quaerendi, cumque habeas plus,

pauperiem metuas minus, et finire laborem

incipias, parto quod avebas, ne facias quod

Ummidius quidam: non longa est fabula: dives

95

ut metiretur nummos: ita sordidus, ut se

non umquam servo melius vestiret; adusque

supremum tempus, ne se penuria victus

opprimeret metuebat. at hunc liberta securi

divisit medium, fortissima Tyndaridarum.

100

101–21: Wasting money foolishly as a spendthrift is just as bad as being a miser and the poet recommends moderation in all things and recapitulates his earlier argument that discontentment with their status (both personal and financial) makes people unhappy and unable to see the good things they could enjoy.



Satire 1.3

1–24: This poem begins with a comic sketch of the singer Tigellius as a man of infuriating extremes, and then attacks the tendency to be too indulgent with ourselves while criticizing other people.

cum tua pervideas oculis mala lippus inunctis, 25

cur in amicorum vitiis tam cernis acutum

quam aut aquila aut serpens Epidaurius? at tibi contra

evenit, inquirant vitia ut tua rursus et illi.

iracundior est paulo, minus aptus acutis

naribus horum hominum; rideri possit eo quod 30

rusticius tonso toga defluit et male laxus

in pede calceus haeret: at est bonus, ut melior vir

non aliis quisquam, at tibi amicus, at ingenium ingens

inculto latet hoc sub corpore. denique te ipsum



concute num qua tibi vitiorum inseverit olim

35

natura aut etiam consuetudo mala; namque

neglectis urenda filix innascitur agris.

illuc praevetamur, amatorem quod amicæ

turpia decipiunt caecum vitia, aut etiam ipsa haec

delectant, veluti Balbinum polypus Hagnæ.

40

vellem in amicitia sic erraremus, et isti

errori nomen virtus posuisset honestum.

ac pater ut gnati sic nos debemus amici

si quod sit vitium non fastidire: strabonem

appellat paetum pater, et pullum, male parvus

45

si cui filius est, ut abortivus fuit olim



Sisyphus; hunc varum distortis cruribus, illum

balbutit scaurum pravis fultum male talis.

parcius hic vivit: frugi dicatur. ineptus

et iactantior hic paulo est: concinnus amicis

50

postulat ut videatur. at est truculentior atque

plus aequo liber: simplex fortisque habeatur.

caldior est: acres inter numeretur. opinor,

haec res et iungit iunctos et servat amicos.

at nos virtutes ipsas invertimus atque

55

sincerum cupimus vas incrustare. probus quis

nobiscum vivit, multum demissus homo: illi

tardo cognomen, pingui, damus. hic fugit omnes



insidias nullique malo latus obdit apertum,

cum genus hoc inter vitae versetur ubi acris 60

invidia atque vigent ubi crimina: pro bene sano

ac non incauto fictum astutumque vocamus.

simplicior quis et est qualem me saepe libenter

obtulerim tibi, Maecenas, ut forte legentem

aut tacitum impellat quovis sermone molestus: 65

‘communi sensu plane caret’ inquimus. eheu,

quam temere in nosmet legem sancimus iniquam!

nam vitiis nemo sine nascitur: optimus ille est

qui minimis urgetur. amicus dulcis ut aequum est

cum mea compenset vitiis bona, pluribus hisce – 70

si modo plura mihi bona sunt – inclinet, amari

si volet: hac lege in trutina ponetur eadem.

qui ne tuberibus propriis offendat amicum

postulat, ignoscet verrucis illius; aequum est

peccatis veniam poscentem reddere rursus.

75

76–133: The poem ends with an attack on the Stoic ideas of moral inflexibility: all offences are not equal and the rigid Stoic ‘wise man’ who thinks he is king is far less happy than the poet with his indulgent friends.

Satire 2.2

quae virtus et quanta, boni, sit vivere parvo

(nec meus hic sermo est, sed quae praecepit Ofellus

rusticus, abnormis sapiens crassaque Minerva)

discite, non inter lances mensasque nitentes,



cum stupet insanis acies fulgoribus et cum

5

acclinis falsis animus meliora recusat,

verum hic impransi mecum disquirite. ‘cur hoc?’

dicam si potero. male verum examinat omnis

corruptus iudex. leporem sectatus equove

lassus ab indomito – vel si Romana fatigat

10

militia adsuetum graecari, seu pila velox

molliter austерum studio fallente laborem,

seu te discus agit, pete cedentem aera disco –

cum labor extuderit fastidia, siccus, inanis

sperne cibum vilem: nisi Hymetia mella Falerno

15

ne biberis diluta. foris est promus et atrum



defendens pisces hiemat mare: cum sale panis

latrantem stomachum bene leniet. unde putas aut

qui partum? non in caro nidore voluptas

summa sed in te ipso est. tu pulmentaria quaere

20

sudando; pinguem vitiis albumque neque ostrea

nec scarus aut poterit peregrina iuvare lagois.

vix tamen eripiam posito pavone velis quin

hoc potius quam gallina tergere palatum,

corruptus vanis rerum, quia veneat auro

25

rara avis et picta pandat spectacula cauda;

tamquam ad rem attineat quicquam. num vesceris ista

quam laudas pluma? cocto num adest honor idem?



carne tamen quamvis distat nil, hac magis illam

imparibus formis deceptum te petere! esto: 30

31-69: The poet continues his criticism of the quest for luxury in dining and then turns to the opposite vice to gluttony, that is, meanness and living on scraps, which he also condemns.

accipe nunc victus tenuis quae quantaque secum 70

adferat. imprimis valeas bene: nam variae res

ut noceant homini credas, memor illius escae

quae simplex olim tibi sederit; at simul assis

miscueris elixa, simul conchylia turdis,

dulcia se in bilem vertent stomachoque tumultum 75

lenta feret pituita. vides ut pallidus omnis

cena desurgat dubia? quin corpus onustum



hesternis vitiis animum quoque praegravat una,

atque adfigit humo divinae particulam aurae.

alter ubi dicto citius curata sopori 80

membra dedit vegetus praescripta ad munia surgit.

hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam,

sive diem festum rediens advexerit annus,

seu recreare volet tenuatum corpus, ubique

accident anni et tractari mollius aetas 85

imbecilla volet: tibi quidnam accedet ad istam

quam puer et validus praesumis mollitem, seu

dura valetudo inciderit seu tarda senectus?

rancidum aprum antiqui laudabant, non quia nasus



illis nullus erat, sed, credo, hac mente, quod hospes 90

tardius adveniens vitiatum commodius quam

integrum edax dominus consumeret. hos utinam inter

heroas natum tellus me prima tulisset!

das aliquid famae, quae carmine gratior aurem

occupet humanam: grandes rhombi patinaeque 95

grande ferunt una cum damno dedecus: adde

iratum patrum, vicinos, te tibi iniquum

et frustra mortis cupidum, cum deerit egenti

as, laquei pretium. ‘iure’ inquit ‘Trausius istis

iurgatur verbis; ego vectigalia magna 100

divitiasque habeo tribus amplas regibus.’ ergo

quod superat non est melius quo insumere possis?

cur eget indignus quisquam, te divite? quare

templa ruunt antiqua deum? cur, improbe, carae

non aliquid patriae tanto emetiris acervo?

105

uni nimirum recte tibi semper erunt res.

o magnus posthac inimicis risus! uterne

ad casus dubios fidet sibi certius? hic qui

pluribus adsuerit mentem corpusque superbum,

an qui contentus parvo metuensque futuri

110

in pace ut sapiens aptarit idonea bello?

112–36: The poem concludes with an image of the contented countryman Ofellus practising what he preaches: it ends with a fine philosophical conclusion on the unreliability of fortune. We cannot hold on to anything for very long, and property always changes hands. ‘Live brave lives and hold out brave hearts against adversity’ is the final sentiment.